

**КАФЕДРА ХОРОВОГО ТА ОПЕРНО-СИМФОНІЧНОГО
ДИРИГУВАННЯ**

СИЛАБУС

з дисципліни «Хорова література»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	IV
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	7 – 8
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	6
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітньо- професійна програма	Хорове та оперно- симфонічне диригування	Лекції	56
		Практичні/семінарські	8
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	116
Статус	Обов'язкова	Семестровий контроль	Іспит – 7, 8

Інформація про викладача

**ПІБ,
посада**

Батовська О.М. – доктор мистецтвознавства, професор,
професор кафедри хорового диригування Харківського
національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

Белік-Золотарьова Н.А. – кандидат мистецтвознавства,
професор, професор кафедри хорового диригування
Харківського національного університету мистецтв імені
І.П. Котляревського, заслужений діяч мистецтв України

Профіль викладача	<p>Батовська О.М. https://scholar.google.com.ua/citations?user=wBmP_pgAAAAAJ&hl=ru ORCID: 0000-0002-1435-1245</p> <p>Белік-Золотарьова Н.А. https://scholar.google.com.ua/citations?user=MSQV-WEAAAAAJ&hl=ru ORCID: 0000-0003-3670-4037</p>
e-mail	<p>Батовська О.М. bathelen@ukr.net</p> <p>Белік-Золотарьова Н.А. n.byelik@gmail.com</p>

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Хорова література» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус визначає обсяги знань, які здобувачі освіти повинні опанувати відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Хорова література», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Підготовка здобувачів покликана ознайомити їх з хоровою творчістю українських, західноєвропейських та зарубіжних композиторів. Основними завданнями дисципліни є забезпечення системності у набутті здобувачами освіти з хорової творчості; вивчення питань виникнення, становлення і взаємодії різних жанрів, стилів хорового мистецтва, їх еволюції; формування уявлення про жанрову та стильову систему хорової музики; удосконалення навичок здобувачів освіти щодо науково-дослідної роботи (вміння працювати з науковою літературою, здійснювати комплексний аналіз хорових творів різних жанрових різновидів та спрямувань); вивчення найкращих зразків хорової спадщини композиторів; формування майбутніми хоровими диригентами репертуару для подальшої професійної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни є поглиблення знань здобувачів освіти у галузі української, західноєвропейської та зарубіжної хорової творчості, розширювати музичний світогляд майбутніх хормейстерів, розглядаючи стильові ознаки доробку композиторів у взаємодії з основними тенденціями розвитку музичного мистецтва в цілому.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі освіти повинні **знати:**

- історичні етапи становлення та розвитку хорової творчості (українська, західноєвропейська та зарубіжна);
- історико-культурологічне обґрунтування місцезнаходження хорового мистецтва XVII – початку XX ст. в європейському мистецькому просторі;

- хоровий доробок видатних композиторів у різних жанрах;
- термінологічну систему та дослідження визначних музикознавців з приводу особливостей хорового стилю;
- методику викладання хорової літератури та комплексного аналізу хорових творів.

Уміти:

- вільно орієнтуватися у періодизації історичного розвитку хорової творчості;
- аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту; визначати особливості хорового письма композиторів різних епох;
- застосовувати теоретичні знання хорової літератури в практичній діяльності;
- володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах;
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва;
- демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема **загальних**:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальних (фахових):

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

- СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Програмні результати навчання

- ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
- ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

ЗАРУБІЖНА ХОРОВА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Вокальна поліфонія епохи Відродження (мотет, світські хорові жанри)

Тема 2. Формування та розвиток меси у творчості композиторів епохи Відродження

Тема 3. Оперно-хорова творчість Г. Перселла, Х. Глюка

Тема 4. Жанр меси, ораторії та кантати в творчості І. С. Баха та Г. Ф. Генделя.

Тема 5. Хорові твори великої форми в творчості Й. Гайдна, В.А. Моцарта та Л. ван Бетховена

Тема 6. Хорові сцени з опер В.А. Моцарта

Тема 7. Жанр хорової мініатюри в творчості К.М. Вебера, Ф. Шуберта, Ф. Мендельсона, Р. Шумана.

Тема 8. Хорові твори великої форми в творчості композиторів епохи романтизму

Тема 9. Драматургічна роль хору в операх композиторів-романтиків.

УКРАЇНСЬКА ХОРОВА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Предмет, мета, методологічні засади курсу. Джерела української професійної хорової творчості

Тема 2. Партесний спів. Хорова спадщина М. Дилецького, С. Пекалицького

Тема 3. Становлення та розвиток духовного хорового концерту. Творчість М. Березовського

Тема 4. Особливості втілення жанрових засад духовного хорового концерту у доробку Д. Бортнянського, А. Веделя

Тема 5. Напрями розвитку хорової творчості першої половини ХІХ ст. Обробка народних пісень. Хорові тори а caprella М. Вербицького, І. Лаврівського

Тема 6. Драматургічна роль хору в музично-драматичних виставах і операх С. Гулака-Артемівського, П. Сокальського

Тема 7. Функції хорового чинника в операх М. Аркаса, А. Вахнянина

Тема 8. Тенденції розвитку хорової творчості другої половини ХІХ ст.

Тема 9. Хорова спадщина М. Лисенка. Хорові композиції а caprella, обробки народних пісень

Тема 10. Кантата, поема і кантата-поема у творчості М. Лисенка

Тема 11. Оперно-хорова творчість М. Лисенка. Хорова драматургія опер М. Лисенка Драматургічна роль хорового чинника в операх «Різдвяна ніч», «Утоплена».

Тема 12. Хорова драматургія опер М. Лисенка «Тарас Бульба», «Енеїда». Хори в дитячих операх.

Тема 13. Хорова творчість а caprella, обробки народних пісень та хорові композиції з супроводом на перехресті ХІХ-ХХ ст.

Тема 14. Вокально-симфонічний доробок та оперно-хорова творчість на зламі ХІХ-ХХ ст. Підсумки вивчення курсу.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські заняття та самостійна робота, есе, презентація, інформаційні технології (аудіо та відео виконавських версій музичних творів).

ЗАРУБІЖНА ХОРОВА ЛІТЕРАТУРА

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1.	Жанр реквієму в зарубіжній музиці епохи Відродження
2.	Аналіз драматургічних функцій хору в опері «Орфей» К. Монтеверді
3.	Magnificat і Te Deum як різновид багатоголосної хорової музики
4.	«Пасіони» як форма духовної музики в творчості І.С. Баха

5.	Порівняльна характеристика ораторій Г.Ф. Генделя та Й.Гайдна.
6.	Розвиток меси в творчості Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. ван Бетховена: порівняльний аналіз.
7.	Загальна характеристика жанру хорової мініатюри західноєвропейських композиторів на межі ХІХ ст. Хорові товариства «Лідертафель» та їх вплив на творчість композиторів-романтиків
8.	Дж. Верді. Чотири духовних хори.
9.	Ф. Ліст «Гранська меса»
10.	Вокально-симфонічні твори Й.Брамса («Пісня парок», «Ненія»)
11.	Аналіз драматургічних функцій хору в опері «Оберон» К.Вебера
12.	Аналіз драматургічних функцій хору в опері «Вільгельм Телль» Дж.Россіні
13.	Драматургія хорових сцен в опері «Нюрнберзькі мейстерзингери» Р. Вагнера
14.	Трактування хору в операх Дж.Верді

УКРАЇНСЬКА ХОРОВА ЛІТЕРАТУРА

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Особливості втілення засад партесного концерту в творчості анонімних авторів.
2. Виникнення й розвиток жанру кантати в українській музичній творчості.
3. Огляд хорового доробку *a cappella* А. Вахнянина.
4. Оперно-хорова творчість П. Сокальського.
5. Особливості розвитку жанру кантати в творчості українських композиторів.
6. Стилiстичні риси композиторського доробку А. Веделя.
7. Синтез слова і музики в хорах М. Вербицького на вірші І. Гушалевича.
8. Інтерпретація поезій Т. Шевченка у доробку І. Воробкевича.
9. Огляд хорової творчості *a cappella* В. Матюка.
10. Стилiстичні риси хорового доробку О. Нижанківського (на прикладі хорів «З крушків» та «Гуляли»).
11. Взаємовплив композиторського та виконавського чинників на створення М. Лисенком хорових композицій (як обробок, так і оригінальних творів *a cappella*).
12. Огляд стану української хорової творчості межі ХІХ-ХХ ст.
13. Особливості духовної хорової творчості композиторів Західної України.
14. Особливості втілення народних пісень в хорових обробках Ф. Колесси.
15. Порівняльний аналіз творів М. Лисенка та М. Вербицького «Заповіт».

16. Ліричні мотиви у хорovому доробку І. Лаврівського.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger, Telegram тощо; використовуються застосунки Google Disk, Google Meet, Zoom тощо.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно	FX
1-34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти:

90–100–А– відмінно, повно розкрив зміст матеріалу в обсязі, передбаченому програмою; виклав матеріал грамотною мовою, точно використовуючи музикознавчу та хорознавчу термінологію, творчий підхід до аналізу хорових творів різних жанрових напрямів, досконале виконання тестових завдань, написання реферату (доповіді) з питань розвитку національної хорової творчості, відмінне знання музичного матеріалу (вікторина або спів тем). Активна участь у навчальному процесі: доповіді, доповнення, практичні завдання, регулярна демонстрація самостійної роботи.

82–89–В– добре, відповідав самостійно, без запитань викладача; може бути одна - дві неточності при висвітленні другорядних питань або в випадках, коли здобувач освіти легко виправив їх після зауваження викладача; вільне орієнтування в обов'язковій літературі, якісний аналіз хорових творів різноманітних жанрів, виконання тестових завдань з незначними помилками, доповідь з доробку композитора, творчість якого вивчається в лекційному курсі, добрі знання музичного матеріалу (вікторина або спів тем). Активна участь у навчальному процесі: доповіді, доповнення, практичні завдання, демонстрація самостійної роботи нерегулярна.

74–81–С– добре у викладі допущено невеликі прогалини, які не змінили зміст відповіді; один - два недоліки при висвітленні основного змісту відповіді, виправлені після зауваження викладача, орієнтування в обов'язковій літературі, якісний аналіз хорових творів різноманітних жанрів, виконання тестових завдань з незначними помилками, доповідь з доробку композитора, творчість якого вивчається в лекційному курсі, добрі знання музичного матеріалу (вікторина або спів тем). Участь у навчальному процесі

нерегулярна.

64–73–D– задовільно неповно розкрито зміст матеріалу (зміст викладено фрагментарно, не завжди послідовно), але показано загальне розуміння питання і продемонстровані вміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу, виконання тестових завдань з помилками, задовільні знання музичного матеріалу (вікторина або спів тем). Участь у навчальному процесі практично відсутня.

60–63–E– задовільно допущені помилки у визначенні музикознавчої та хорознавчої термінології, виправлені після кількох запитань викладача; посереднє засвоєння матеріалу, недостатні знання обов'язкової літератури, труднощі з аналізом хорових творів, виконання тестових завдань зі значними помилками, невміння написати доповіді, орієнтування в музичному матеріалі утруднене. Участь у навчальному процесі відсутня.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання) не розкрито основний зміст навчального матеріалу, незнання обов'язкової літератури, аналіз хорового твору на досить примітивному рівні, невиконання тестових завдань, мінімальні знання музичного матеріалу. Участь у навчальному процесі відсутня.

0–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни). Здобувач освіти не виконав індивідуальний навчальний план.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів освіти у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/ %96.pdf>)

Рекомендована література

ЗАРУБІЖНА ХОРОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Batovska, O., Grebenyuk, N., Samoilenko, O. (2022). C. Debussy's Vocal and Choral Music from The Aspect of Artistic Dialogue with The Traditions

of Ancient Musical Art. *Journal of History Culture and Art Research*, 11(2), 17-27. doi: <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v11i2.3147>

2. Batovska, O. Italian Vocal and Choral Music of the Twentieth Century as a Phenomenon of Artistic Traditions. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (4), 205-216. 2020. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i4.2865>

3. Batovska, O. Syncretic trends in contemporary western european vocal and choral art: the challenge of today. *Studia Ubb Musica*, LXVI, 2, p. 157-177. 2021. Doi: 10.24193/subbmusica.2021.2.11

4. Трагування хору в опері-казці «Чарівна флейта» В.А. Моцарта. *Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник*. Випуск 30. Книга 1. Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 119-125.

5. Батовська О.М. Хор в опері «Фауст» Ш. Гуно як вагомий компонент музично-драматургічної виразності. *Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник*. Випуск 29. Книга 2. Одеса «Астропринт», 2019. С. 209-222.

6. Батовська О.М. Хоровий компонент в операх західноєвропейських композиторів XVII - XVIII ст. : навч. посіб. Харк. ун-т мистецтв ім. І.П.Котляревського. Х. : Вид-во Бровін О. В., 2010. 168 с.

7. Батовська О.М. Хоровий компонент в операх західноєвропейських композиторів XIX ст. : навч. посіб. Харк. ун-т мистецтв ім. І.П.Котляревського. Харків, 2021. 75 с.

8. Бутенко Л. Функція хору в драматургії сучасного оперного спектаклю: дисс. ... канд.мистецтвознав : 17.00.03. . Київ, 201. 192 с.

9. Гулеско І. Музично-художня типологія реквієму в європейському культурному контексті. Х. – М.: Видавництво «САНА», 2002. 90 с.

10. Іванова І.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. Історія опери: Західна Європа. XVII-XIX століття: Навчальний посібник. К.: Заповіт, 1998. 384 с.

11. Мовчан В. О. Французька лірична опера в динаміці жанрової традиції : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 2016. 18 с.

12. Рощенко (Авер'янова) О.Г. Художнє буття міфологеми повелителя мертвого воїнства у творчості Вагнера. *Культура України. Мистецтвознав..* Х., 2001. Вип. 8. С. 113-124.

13. Регрут В. Й. Семантика ансамблевих і хорових сцен в оперних творах В. Моцарта : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03. Одес. нац. муз. акад. ім. А.В. Нежданової. О., 2013. 18 с.

14. Харакоз А. Хоровая fuga Ф. Мендельсона *Aus tiefer Noth Schrei' ich zu dir*" сквозь призму баховских традиций. Аспекти історичного музикознавства. Вип. 10. 2017. С. 51-62.

15. Харакоз Г. Хорова fuga як об'єкт художньо-виконавської інтерпретації (на прикладі "In sempiterna saecula, Amen" з кантати "Stabat Mater" Джоаккіно Россіні"). Київське музикознавство. Вип. 59. 2019. С. 183-196.

16. Харакоз А. Принципы взаимодействия фуги и хора в кантатах И. С. Баха. *The European Journal of Arts*. 2020. Вип.1. С. 100-105.

17. Харакоз Г. Жанрово-виконавська специфіка хорової фуґи Й. С. Баха (на прикладі порівняльного аналізу BWV 131 та BWV 131a). Аспекти історичного музикознавства. Вип. 21. 2020. С. 164-179.

18. Чотири століття опери. Оперні школи XIX - XX ст. / ред.: О. С. Тимошенко. К., 2000. 240 с.

19. Черкашина-Губаренко М. Р. Музика і театр на перехресті епох : Зб. ст.: У 2 т. Т. 1 / М. Р. Черкашина-Губаренко. К. : Наука, 2002. 182 с.

20. Черкашина-Губаренко М. Р. Музика і театр на перехресті епох : Зб. ст.: У 2 т. Т. 2 / М. Р. Черкашина-Губаренко. К. : Наука, 2002. 206 с.

Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Бібліотека ХНУМ імені І.П. Котляревського <http://repo.num.kharkiv.ua:999/ru/elcat>

2. Звукова палітра Ренесансу <https://narodna-osvita.com.ua/5297-zvukova-paltra-renesansu.html>

3. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

УКРАЇНСЬКА ХОРОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Белік Н. Деякі аспекти виконавства та інтерпретації духовної хорової музики (на прикладі духовного концерту М. Вербицького «Ангел вопіяше»). *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. пр. / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2000. Вип. 5. С. 14-23.

2. Белік Н. А. Деякі аспекти методологічного аналізу «Служби Божої» Д. Січинського. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії та практики освіти* : зб. наук. пр. / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; [ред. Г. І. Ігнатченко]. Харків, 1999. – Вип. 4. – С. 22-30.

3. Белік Н. Проблеми формотворення та інтонаційно-художня образність у хорових мініатюрах І. Лаврівського. *Теоретичні та практичні питання культурології* : зб. наук. ст./ Мелітоп. держ. пед. ін-т. Мелітополь, 2003. Вип. XIV. С. 50-62.

4. Белік Н. А. Художньо-образний зміст і взаємодія слова та музики в трьох хорах Д. Січинського на вірші І. Франка. *Проблеми загальної і професійної педагогіки* : зб. наук. пр. / Обл. метод. каб. учб. закл. мистецтв та культури. Харків, 2000. С. 5-13. (Проблеми сучасного мистецтва і культури).

5. Белік-Золотарьова Н. А. Хорова драматургія опери «Катерина» М. Аркаса / Музикознавча думка Дніпропетровщини, вип. 18 (1,2020). Дніпро, ГРАНІ, 2020. С. 26 – 39.

6. Бутенко Л. Функція хору в драматургії сучасного оперного спектаклю: дисс. ... канд. мистецтвознав : 17.00.03. . Київ, 2001. 192 с.

7. Бутенко Л. М. Оперно-хорове виконавство : навч. пос. Одеса : ОДМА, 2002. 266 с.

8. Гулеско І.І. Національний хоровий стиль (на матеріалі України та Росії): навч.пос.-2-е вид. Харків: ХДАК, 2011.90 с.

9. Історія української музики : учб. посібник. В 6 т Т. III. Кінець XIX – початок XX ст. К. : Наукова думка , 1990. 424 с.

10. Кияновська Л. Галицька музична культура XIX – XX століття : навч. посібник для вищ. навч. закл. Чернівці : Книги – XXI, 2007. 420 с.

11. Козаренко О. Мета- і полікультурний діалог (полілог культур) як ознака лисенкового музичного тексту. *Музичний твір: проблема розуміння : зб. наук. пр. / Нац. Муз. акад. ім. П. І. Чайковського*. К., 2002. С. 80-84. (Науковий вісник / НМАУ ім. П. І. Чайковського ; вип. 20).

12. Корній Л. Історія української музики. В 3 ч. Ч.1 (від найдавніших часів до середини XVIII ст.) : підручник для вищ. муз. навч. закл. К. ; Харків ; Київ – Нью-Йорк : М. П. Коць, 1996. 314 с.

13. Корній Л. Історія української музики. В 3 ч. Ч. 2 (Друга половина XVIII ст.) : підручник для вищ. муз. навч. закл. К. ; Харків ; Нью-Йорк : М. П. Коць, 1996. 314 с.

14. Корній Л. Історія української музики. В 3 ч. Ч. 3 (XIX ст.) : підручник для вищ. муз. навч. закл. Київ ; Нью-Йорк : М. П. Коць, 1996. 314 с.

15. Королюк Н. Полум'яне слово Шевченка в музиці. Хорова творчість українських композиторів. К. : Вид-во ім. О. Телеги, 1995. 198 с.

16. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики. Львів : Ін-т українознав. ім. І. Крип'яковича НАН України, 1995. 128 с. (Серія : Історія укр. музики ; Вип. 1. Дослідження).

17. Летичевська О. Функції хору в оперній драматургії: джерелознавчий дискурс. *Студії мистецтвознавчі*. 2015. № 1. С. 25–30.

18. Лисько З. Піонери музичного мистецтва в Галичині / З. Лисько. Львів ; Нью-Йорк : М. П. Коць, 1994. 144с.

Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Бібліотека ХНУМ імені І.П. Котляревського <http://repo.num.kharkiv.ua:999/ru/elcat>

2. Звукова палітра Ренесансу <https://narodna-osvita.com.ua/5297-zvukova-palitra-renesansu.html>

3. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>